

JAN PAWEŁ II

„Dlaczego dialog z judaizmem?” (wybór tekstów)

„Cerf” – Editions „MJR” – „Kairos” – Wydawnictwo „M” – Społeczny Instytut Wydawniczy „Znak”, Kraków 1999

„Kościół polski wobec antysemityzmu 1989-1999”

Opr. Bohdan W. Oppenheim

Wydawnictwo WAM, Kraków 1999

Ks. GRZEGORZ IGNATOWSKI

„Kościół i synagoga”

Biblioteka „Więzi”, Warszawa 2000

Wszystkie trzy książki podejmują niełatwą problematykę dialogu i pojednania w stosunkach chrześcijańsko-żydowskich. Książka „Dlaczego dialog z judaizmem?” powstała jako owoc współpracy pięciu wydawnictw: „Cerf” z Paryża, „Kairos” z Kijowa, „MJR” z Genewy oraz „M” i „Znak” z Krakowa. Do jej wydania przyczynił się też Steve Goldstein, szwajcarski Żyd, właściciel wydawnictwa, konsul honorowy i producent czekolady, chcąc w ten sposób podziękować Papieżowi za wszystkie inicjatywy zmierzające do pojednania między chrześcijanami a Żydami. Książkę otwiera modlitwa Ojca Świętego w intencji narodu żydowskiego, w której czytamy m.in.: *Wspieraj go (naród żydowski – J. S.), aby doznawał szacunku i miłości ze strony tych, którzy jeszcze nie rozumieją wielkości doznanych przez niego cierpień oraz tych, którzy solidarnie, w poczuciu wzajemnej troski, wspólnie odczuwają ból zadanych mu ran.* W książce znajdziemy znakomity i obszerny wybór z dokumentów wydanych przez Stolicę Apostolską odnoszących się do natury stosunków chrześcijańsko-żydowskich, jak również teksty mniej lub bardziej oficjalnych przemówień i wypowiedzi Jana Pawła II.

Książka „Kościół polski wobec antysemityzmu 1989-1999” stanowi zapis konferencji, która odbyła się 20.01.1999 w jezuickim Loyola Marymount University w Los Angeles. Mimo głosów przeciwników konferencji (**Edward Moskal**, przewodniczący Kongresu Polonii Amerykańskiej określił planowa-

ną debatę jako *cios na Polskę, Polaków i polski Kościół*), organizatorom udało się przeprowadzić rzetelną dyskusję. Wzięli w niej udział intelektualiści i znawcy tej problematyki, jak bp Tadeusz Pierson, sen. Krzysztof Kozłowski, Adam Michnik, prof. Andrzej Korboński. Oprócz interesujących tekstów referatów zaprezentowanych na konferencji znajdziemy także zapis dyskusji, jaka miała miejsce po ich przedstawieniu. Wśród listów, jakie nadeszły do organizatorów już po zakończeniu konferencji (ich wybór znalazł się w książce) przeważały opinie pozytywne. Leopold Page, bohater książki „Lista Schindlera”, na podstawie której powstał słynny film Spielberga, napisał: *Jako polski Żyd i były oficer Armii Polskiej podczas kampanii 1939 roku czułem, jak serce mi rosnęło, gdy widziałem tylu prelegentów i gości z Polski. Konferencja odbyła się na najwyższym poziomie dyskusji i uważam, razem z moimi przyjaciółmi, że tego typu konferencja musi być regularnie kontynuowana, ponieważ wyzwala to dobrą wolę wśród ludzi.*

Książka ks. Grzegorza Ignatowskiego, jak pisze we wstępie ks. Michał Czajkowski *nowego specjalisty chrześcijańskiego „od Żydów”*, to kolejna pozycja z dziedziny „książek o dialogu”. Autor nie boi się zadawania trudnych pytań i śmiało na nie odpowiada, nie boi się wypowiadać własnego zdania, nawet jeśli jest ono krytyczne wobec postawy Kościoła. We wstępie ks. Ignatowski przypomina uchwaloną podczas II Soboru Watykańskiego deklarację „*Nostra aetate*” o stosunku Kościoła do religii niechrześcijańskich – pierwszy krok w kierunku pojednania z narodem żydowskim. Niestety – jak stwierdza w dalszej części autor – niektóre środowiska wciąż zachowują się tak, jak gdyby Sobór Watykański II nigdy nie miał miejsca. Widać to chociażby w przypadku opisywanego podręcznika do religii „*Bóg z nami*”, do którego autor ma wiele zastrzeżeń. Jeden z rozdziałów książki poświęcony jest polskim inicjatywom podejmowanym w kierunku pojednania polsko-żydowskiego. Warto, by po tę książkę oraz po obie wyżej wymienione sięgnęło możliwie duże grono czytelników, tak aby problematyka chrześcijańsko-żydowska nie pozostawała jedynie domeną wąskiej grupy intelektualistów.

JOLA SKUBISZEWSKA